

Γ'.

Συνοπτική έκθεσις πεπραγμένων κατά τὸ 1966
τοῦ Κέντρου Ἑρεύνης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ.

KENTRON EPREYNHS TOY MESAIΩNIKOY KAI NEOY ELLHNIΣMOY μεταωμάσθη κατὰ τὴν προσφάτως γενομένην ἀναδιάρθρωσιν (Νόμος 4545/1966 ΦΕΚ 190/24-9-66, τευχ. Α') τὸ μέχρι τοῦδε ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ — ἰστυτιοῦτον ἐρευνῶν καὶ μελέτης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ μέχρι τοῦ 1821.

Π ρ ο σ ω π ι κ ὄ ν — Διευθυντής Λ. Βρανούσης, 4 μόνιμοι Συντάκται (Β. Σφουρόερας, Γ. Παπαδημητρίου, Π. Πετροῦς, Χ. Πατρινέλης), 2 ἀπεσπασμένοι ἐκ τῆς Μ. Ἑκπαιδεύσεως (Ε. Σκουβαράς, Δ. Σοφινός) καὶ 1 ἑκτακτος ἐπὶ συμβάσει δακτυλογράφος (Γ. Μποδιώτου - Δημητρακοπούλου).

Συνεχίσθησαν καὶ ἐφέτος αἱ συστηματικαὶ ἀποδελτιώσεις πηγῶν καὶ βοηθημάτων ἀναφερομένων εἰς τοὺς μετὰ τὴν Ἑλῶσιν χρόνους (1453 - 1821), αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἀποδώσει μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τὰς 300.000 δελτιῶν (fiches) ἱστορικοῦ, γλωσσικοῦ κ.ἄ. ὕλικου, ταξινομημένων μεθοδικῶς εἰς εἰδικὰς δελτιοθήκας, χρησίμους εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν καὶ συστηματοποίησιν τῆς ἐρεύνης καὶ εἰς τὴν παρασκευὴν σχετικῶν δημοσιευμάτων. Αἱ δελτιοθήκαι αὗται ἀπὸ πολλῶν ἡδη ἐτῶν ἐξυπηρετοῦν Ἑλλήνας καὶ ξένους ἐρευνητάς, οἱ ὅποιοι προσφεύγουν εἰς τὸ ἴδρυμα τοῦτο τῆς Ἀκαδημίας, ὡς εἰς Centre de documentation, αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀλληλογραφίας. Ἐκ τῶν κατὰ τὸ 1966 γενομένων ἐργασιῶν μνημονεύομεν τὴν συμπλήρωσιν καὶ ὁλοκλήρωσιν τῆς ἀποδελτιώσεως τῆς ἑνδεκατομοῦ Ἑλληνικῆς Βιβλιογραφίας τοῦ Legrand, τὴν πλήρη καὶ συστηματικὴν ἀποδελτιώσιν τοῦ περὶ Ἑλλήνων κωδικογράφων γνωστοῦ ἔργου τῶν Vogel - Gardthausen, τὴν ἀποδελτιώσιν δεκάδων δημοσιευμάτων τοῦ Ν. Βέη καὶ ἄλλων, τὰ ὁποῖα σχετίζονται μὲ τὴν ἱστορίαν, τὰ χειρόγραφα καὶ τὰ ἔγγραφα τῶν Μονῶν τῶν Μετεώρων κ. π. ἄ.

Αἱ συλλογαὶ τοῦ Κέντρου, αἱ ὁποῖαι περιέχουν πολῦτιμα χειρόγραφα, ἔγγραφα καὶ σπάνια ἔντυπα, ἐν πρωτοτύπῳ ἢ φωτογραφημένα, ἐπλουτίσθησαν καὶ ἐφέτος μὲ νέον ὕλικόν.

Οὕτω, τὸ ἀρχεῖον μικροταινῶν (microfilms) καὶ φωτογραφιῶν ἐκ χειρογράφων κωδίκων, ἱστορικῶν ἐγγράφων καὶ σπανίων ἐντύπων, προσερχομένων ἀπὸ βιβλιοθήκας, ἀρχεῖα καὶ μοναστικά κέντρα τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ, κατὰ τὸ λήξαν ἔτος σχεδὸν ἐδιπλασιάσθη εἰς ὄγκον καὶ περιεχόμενον. Τὸ πλεῖστον τοῦ ὕλικου προέρχεται ἐκ τῶν Μονῶν τῶν Μετεώρων. (Μικροφίλμς χειρογράφων κωδίκων καὶ σπανίων ἐντύπων 1.300 περίπου. Φωτογραφήσεις καὶ ἐκτυπωθεῖσαι φωτογραφίαι ἐγγράφων ὑπὲρ τὰς 2.000).

Ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Κέντρου, αὐστηρῶς ἐξειδικευμένη καὶ ἀρκούντως ἐνημερωμένη, ἀπέκτησε κατὰ τὸ λήξαν ἔτος (ἐξ ἀγορῶν, ἀνταλλαγῶν καὶ δωρεῶν) 230 τόμους βιβλίων καὶ περιοδικῶν (ἀριθ. βιβλίου εἰσαγωγῆς 3697 - 3927). Μνημονεῖται ἡ δωρεὰ τοῦ ἐν Βενετίᾳ ἀντεπιστέλλοντος μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Κωνστ. Μέρτζιου, ὁ ὁποῖος προσέφερεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου ὀλόκληρον σχεδὸν τὴν σειρὰν τῶν δημοσιευμάτων του, ὧν τὰ πλεῖστα δυσεύρετα (ἀριθ. βιβλίου εἰσαγωγῆς 3719 - 3753, ἔγγρ. Μεσ. Ἀρχ. 1118/13-2-66).

Ἐπιστημονικαὶ ἀποστολαὶ ἐπραγματοποιήθησαν καὶ ἐφέτος εἰς Μετέωρα καὶ ἄλλας Θεσσαλικὰς μονὰς (ἀπόφ. Συγκλήτου 792/23-6-66). Ὁ διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Λ. Βρανούσης καὶ οἱ συντάκται Γ. Παπαδημητρίου, Ε. Σκουβαρᾶς καὶ Δ. Σοφριανός, συνοδευόμενοι καὶ ὑπὸ εἰδικοῦ φωτογράφου, μετέβησαν καὶ εἰργάσθησαν ἐπὶ δύο ἑβδομάδας (2 - 13 Ἰουλ.) εἰς τὰς Μετεωρικὰς μονὰς τῆς Μεταμορφώσεως καὶ τοῦ Βαρλαάμ, καθὼς καὶ τὴν Μονὴν Δουσίκου. Ἡ ἀνίχνευσις, ἐπισήμανσις, περιγραφὴ καὶ φωτογραφήσις χειρογράφων κωδίκων καὶ ἐγγράφων ἀπέδωσε πλουσιώτατον ὕλικόν, τὸ ὁποῖον ταξινομεῖται καὶ μελετᾶται, ἀρξαμένης ἤδη τῆς προεργασίας διὰ τὴν ἔκδοσιν καὶ ἐπιστημονικὴν παρουσίαν του.

Μὲ βραδὺν ἀλλὰ σταθερὸν ρυθμὸν συνεχίσθησαν αἱ ἐκδόσεις τοῦ Κέντρου.

Ἐξετυπώθησαν τρεῖς καθυστερημένοι τόμοι τῆς *Ἐπετηρίδος τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου* (τόμ. 10, 11 καὶ 12) καὶ εὐρίσκονται ὑπὸ ἐκτύπωσιν ἄλλοι δύο.

Ὁ ἐκ τῶν καταλοίπων τοῦ ἀειμνήστου ἀκαδημαϊκοῦ *Νίκου Βέη* ὀγκώδης *Κατάλογος τῶν χειρογράφων κωδίκων τῶν Μετεώρων*, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐκτύπωσις ἔχει περατωθῆ, συνεπληρώθη, μετὰ τὸν ἕξ αὐτοψίας ἔλεγχον καὶ τὴν ἀναψηλάφησιν τοῦ ὅλου ὕλικου, μὲ 100 περίπου σελίδας Προσθηκῶν καὶ Διορθώσεων, μὲ συστηματικὰ εὑρετήρια καὶ μὲ 100 περίπου φωτοτυπικούς πίνακας ἐκτὸς κειμένου. Ὁ πρῶτος οὗτος τόμος τοῦ ἔργου, ὑπερβαίνων τὰς 800 σελίδας, ἐλπίζεται ὅτι ἐντὸς τῶν ἡμερῶν θὰ τεθῆ εἰς κυκλοφορίαν.

Ἡ *Ὀλυμπιώτισσα* (μονογραφία περὶ τῆς ὁμωνύμου θεσσαλικῆς μονῆς μετὰ καταλόγου χειρογράφων κωδίκων κλπ.), ἔργον τοῦ συντάκτου κ. *Εὐάγγ. Σκουβαρᾶ*, ἐξετυπώθη σχεδὸν ἕξ ὀλοκλήρου καὶ λίαν συντόμως θὰ τεθῆ εἰς κυκλοφορίαν.

Ἐπροχώρησεν ἐπίσης ἡ ἐπεξεργασία τῆς ὑπὸ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ κ. *Ἀναστ. Ὀρλάνδου* καταρτισθείσης συλλογῆς τῶν *Χαραγμάτων* (= βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν ἐπιγραφῶν) τοῦ *Παρθενῶνος*, ἔργου τὸ ὁποῖον ἔχει περιληφθῆ εἰς τὴν αὐτὴν σειρὰν τῶν αὐτοτελῶν δημοσιευμάτων τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω, τὸ ἐπιστημονικὸν προσωπικὸν τοῦ Κέντρου παρουσίασε καὶ ἴδια δημοσιεύματα.

Τὸ Κέντρον Ἐρεῦνης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ ἐξεπροσωπήθη ἐφέτος εἰς τρία διενθη ἐπιστημονικὰ συνέδρια:

Εἰς τὸ *Β' Διεθνὲς Κρητολογικὸν Συνέδριον* (συνελθὸν εἰς Χανιά 12 - 18 Ἀπριλ.) μετέσχον ὁ διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Λ. Βρανούσης καὶ οἱ συντάκται Β. Σφυρόερας, Γ. Παπαδημητρίου, Χρ. Πατρινέλης. Ἐκαστος τούτων προέβη καὶ εἰς ἰδίαν ἐπιστημονικὴν ἀνακοίνωσιν.

Εἰς τὸ *Α' Διεθνὲς Συνέδριον Βαλκανικῶν Σπουδῶν* (συνελθὸν εἰς Σόφειαν, 26 Αὐγ. - 1 Σεπτ.) μετέσχον ὁ διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Λ. Βρανούσης καὶ οἱ συντάκται Β. Σφυρόερας καὶ Χρ. Πατρινέλης (ἀπόφ. Συγκλήτου 792/23-6-66). Ἐκαστος τούτων προέβη καὶ εἰς ἰδίαν ἐπιστημονικὴν ἀνακοίνωσιν.

Εἰς τὸ *ΙΓ' Διεθνὲς Συνέδριον Βυζαντινῶν Σπουδῶν* (συνελθὸν εἰς Ὁξφόρδην, 5 - 10 Σεπτ.) μετέσχεν ὁ διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Λ. Βρανούσης.

Ὁ Διευθυντὴς
Λ. Βρανούσης